

Lösningsgång

TANA21 – Beräkningsmatematik

Tenta – 2015-10-26

Skriuen av Oliver Wettergren

oliwe188@student.liu.se

<https://www.instagram.com/olwettergren/>

① a) $a = \underbrace{151,026}_{\bar{a}} \pm 0,072$

$$|\Delta a| \leq 0,5 \cdot 10^{-t} \quad t > 0$$

$$\Rightarrow |\Delta a| = 0,072 = 0,072 \cdot 10^0 \leq 0,5 \cdot 10^{-t}$$

Säi

0 ud.

3 - 0 = 3 signifikanta siffror.

$$b) \sqrt{1+x} - \sqrt{1-x} = \frac{(\sqrt{1+x} + \sqrt{1-x})(\sqrt{1+x} - \sqrt{1-x})}{(\sqrt{1+x} + \sqrt{1-x})}$$

$$= \frac{1+x - 1-x}{(\sqrt{1+x} + \sqrt{1-x})} = \frac{2x}{(\sqrt{1+x} + \sqrt{1-x})}$$

top notch!

c) 2

d) Vid interpolation med polynom med högt gradtal kan stora fel uppstå vid intervallens ändpunkter.

$$e) \begin{pmatrix} 10 & 5 & 0 \\ -4 & 3 & 2 \\ 7 & -15 & 8 \end{pmatrix} \sim \begin{matrix} (1) \cdot 0,4 + (2) \\ (2) \cdot 0,4 + (3) \end{matrix} \begin{pmatrix} 10 & 5 & 0 \\ 0 & 5 & 2 \\ 0 & -11,5 & 8 \end{pmatrix}$$

$$M = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0,4 & 1 & 0 \\ -9,7 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

② $x=5606$ $y=3055$ $xy=17126330$

bas 10, 3 decimaler exp: -9 och 9

$$\underline{\underline{1,712 \cdot 10^7}}$$

b)

$$A = \begin{pmatrix} -3 & 1 & 1 \\ 6 & 0 & -2 \\ -4 & -4 & 1 \end{pmatrix} \quad A^{-1} = \begin{pmatrix} -4 & -2,5 & -1 \\ 1 & 0,5 & 0 \\ -12 & -8 & -3 \end{pmatrix} \quad b = \begin{pmatrix} 24,76 \\ -37,38 \\ 32,11 \end{pmatrix}$$

$$\frac{\|A\|_{\infty} \cdot \|b\|_{\infty}}{\|A\|_{\infty} \cdot \|A^{-1}\|_{\infty}} = \kappa(A) \cdot \frac{\|\Delta b\|_{\infty}}{\|b\|_{\infty}} \quad \text{där}$$

$$\kappa(A) = \|A\|_{\infty} \cdot \|A^{-1}\|_{\infty} = 9 \cdot 23 = 207$$

$$\|\Delta b\|_{\infty} = 0,005$$

$$\|b\|_{\infty} = 37,38$$

$$\Rightarrow \kappa(A) \cdot \frac{\|\Delta b\|_{\infty}}{\|b\|_{\infty}} = \underline{\underline{0,0276...}} \leq \underline{\underline{0,03}}$$

③

x	0	0,25	0,5
f(x)	1,65	1,75	1,83

a) kubisk spline. $f_1''(0) = 0$ och $f_2''(0,5) = 0$

$$s_1'(x) = 0,42 - 0,64x$$

$$s_2'(x) = 0,36 - 0,48(x - 0,25) + 0,96(x - 0,25)^2$$

$$S''(x) = \begin{cases} -0,64 \\ -0,48 + 1,82(x - 0,25) \end{cases}$$

Der både $S''(0)$ och $S''(0,5) \neq 0$.

Ingen naturlig spline.

Testa även

$$S_1'(0,25) = 0,26 \text{ och } S_2'(0,25) = 0,36.$$

Har ej konst. derivator.

$$b) \int_0^{0,5} f(x) dx$$

$$h = 0,25$$

$$\frac{h}{3} (f(x_0) + 4f(x_1) + f(x_2)) \Rightarrow \frac{0,25}{3} (1,65 + 4 \cdot 1,75 + 1,83) =$$

$$= \underline{\underline{0,8733...}} \approx 0,87$$

$$\text{fel. } |\Delta x| = 0,005$$

$$\Rightarrow \frac{0,25}{3} \cdot 6 \cdot 0,005 = \underline{\underline{0,0025}}$$

$$c) f''(0,25)$$

Newton:

$$P(x) = C_1 + C_2(x-0) + C_3(x-0)(x-0,25)$$

$$P(0) = C_1 = 1,65$$

$$P(0,25) = C_1 + 0,25C_2 = 1,75$$

$$P(0,5) = C_1 + 0,5C_2 + 0,125C_3 = 1,83$$

$$C_1 = 1,65$$

$$C_2 = \frac{0,1}{0,25} = 0,4$$

$$C_3 = \frac{1,83 - 1,65 - 0,5 \cdot 0,4}{0,125} = -0,16$$

$$P(x) = 1,65 + 0,4(x-0) - 0,16 \underbrace{(x-0)(x-0,25)}_{x^2 - 0,25x}$$

$$P(x) = 0,4 - 0,16(2x - 0,25)$$

$$P'(x) = -0,32$$

$$f''(0,25) = D_+ D_- f(x) = \frac{f(0) - 2f(0,25) + f(0,5)}{0,25^2} = -0,32$$

$$\Delta x = 0,005 \Rightarrow \frac{4 \cdot 0,005}{0,25^2} = \underline{\underline{0,32}}$$

$$\text{with } \Delta x \quad |\Delta z| \approx \left| \frac{\Delta a}{n^2} \right| + \left| \frac{2\Delta b}{n^2} \right| + \left| \frac{\Delta c}{n^2} \right| = \frac{4 \epsilon}{n^2}$$

(4)

x	8	9	11	12
f(x)	1,65	1,75	1,83	1,72

a) $f(8,8)$ með quadratic interpolation
 Newton?

$$p(x) = C_1 + C_2(x-8) + C_3(x-8)(x-9)$$

$$p(8) = C_1 = 1,65$$

$$p(7) = C_1 + C_2 = 1,75$$

$$p(10) = C_1 + 3C_2 + 6C_3 = 1,83$$

$$C_1 = 1,65$$

$$C_2 = 0,1$$

$$C_3 = \frac{1,83 - 1,65 - 3 \cdot 0,1}{6} = -0,02$$

$$\Rightarrow p(x) = 1,65 + 0,1(x-8) - 0,02(x-8)(x-9)$$

$$p(8,8) = 1,65 + 0,1 \dots = \underline{\underline{1,7332}}$$

b) $p(x) = C_0 + C_1(x-10) + C_2(x-10)^2$

$$A \begin{cases} p_1(8) = C_0 - 2C_1 + 4C_2 = 1,65 \\ p_2(7) = C_0 - C_1 + C_2 = 1,75 \\ p_3(11) = C_0 + C_1 + C_2 = 1,83 \\ p_4(12) = C_0 + 2C_1 + 4C_2 = 1,98 \end{cases}$$

$$A = \begin{pmatrix} 1 & -2 & 4 \\ 1 & -1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \\ 1 & 2 & 4 \end{pmatrix} \quad A^T = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 \\ -2 & -1 & 1 & 2 \\ 4 & 1 & 1 & 4 \end{pmatrix} \quad b = \begin{pmatrix} 1,65 \\ 1,75 \\ 1,83 \\ 1,98 \end{pmatrix}$$

$$A^T A = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 \\ 2 & -1 & 1 & 2 \\ 4 & 1 & 1 & 4 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & -2 & 4 \\ 1 & -1 & 1 \\ 1 & 2 & 4 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 4 & 0 & 10 \\ 0 & 10 & 0 \\ 10 & 0 & 34 \end{pmatrix}$$

$$A^T b = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 \\ 2 & -1 & 1 & 2 \\ 4 & 1 & 1 & 4 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1,65 \\ 1,75 \\ 1,83 \\ 1,78 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 7,01 \\ 0,34 \\ 17,3 \end{pmatrix}$$

$$\Rightarrow \left(\begin{array}{ccc|c} 4 & 0 & 10 & 7,01 \\ 0 & 10 & 0 & 0,34 \\ 10 & 0 & 34 & 17,3 \end{array} \right) \xrightarrow{-25 \cdot (1)} \sim \left(\begin{array}{ccc|c} 4 & 0 & 10 & 7,01 \\ 0 & 10 & 0 & 0,34 \\ 0 & 0 & 4 & -0,225 \end{array} \right)$$

$$c_0 = \frac{7,01 + 10 \cdot 0,025}{4} = \underline{\underline{1,815}}$$

$$\Rightarrow \begin{aligned} c_1 &= \underline{\underline{0,034}} \\ c_3 &= \underline{\underline{-0,025}} \end{aligned}$$

$$\Rightarrow \underline{\underline{p(x) = 1,815 + 0,034(x-10) - 0,025(x-10)^2}}$$

5) $\sin x = x^4 - 1$ rot $x^* \approx 1,2$

Bestim \bar{x} med fel $\leq 10^{-5}$.

$$f(x) = \sin x - x^4 + 1 = 0$$

$$f'(x) = \cos x - 4x^3$$

NR-metoden:

$$\bar{x}_2 = 1,2 - \frac{f(1,2)}{f'(1,2)} = 1,178$$

$$x_3 = 1,177704\dots$$

$$|\bar{x} - x^*| \leq \frac{|f(\bar{x})|}{|f'(\bar{x}^*)|} \approx \frac{|f(\bar{x})|}{|f'(\bar{x})|} = \underline{\underline{6,653 \cdot 10^{-7} \leq 10^{-5}}}$$

b) $h=0,5$.

$$y'' = 2y - xy' \quad y(0)=1, y'(0)=1$$

Setzt:

$$\begin{cases} u = y \\ v = y' \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} u' = v \\ v' = 2u - xv \end{cases} \quad C = \begin{pmatrix} y(0) \\ y'(0) \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} u_0 \\ v_0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \end{pmatrix}$$

$$\begin{pmatrix} u_{i+1} \\ v_{i+1} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} u_i \\ v_i \end{pmatrix} + \frac{h}{2} (k_1 + k_2) \quad \begin{aligned} k_1 &= f(x_i, \begin{pmatrix} u_i \\ v_i \end{pmatrix}) \\ k_2 &= f(x_i + h, \begin{pmatrix} u_i + h \cdot k_1 \\ v_i + h \cdot k_1 \end{pmatrix}) \end{aligned}$$

$$y_1 = \begin{pmatrix} u_0 \\ v_0 \end{pmatrix} + 0,25 (k_1 + k_2)$$

$$k_1 = f(0, \begin{pmatrix} u_0 \\ v_0 \end{pmatrix}) = f(0, \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \end{pmatrix}) = \begin{pmatrix} 1 \\ 2 \end{pmatrix}$$

$$\begin{aligned} k_2 &= f(0+0,5, \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \end{pmatrix} + 0,5 \begin{pmatrix} 1 \\ 2 \end{pmatrix}) = f(0,5, \begin{pmatrix} 1,5 \\ 2 \end{pmatrix}) \\ &= \begin{pmatrix} 2 \\ 2 \cdot 1,5 - 0,5 \cdot 2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2 \\ 2 \end{pmatrix} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} y_1 &= \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \end{pmatrix} + 0,25 \left(\begin{pmatrix} 1 \\ 2 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 2 \\ 2 \end{pmatrix} \right) = \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \end{pmatrix} + 0,25 \begin{pmatrix} 3 \\ 4 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1,75 \\ 2 \end{pmatrix} \\ &= \begin{pmatrix} u_1 \\ v_1 \end{pmatrix} \end{aligned}$$

$x \neq 0,25$

$$y_2 = \begin{pmatrix} 1,75 \\ 2 \end{pmatrix} + 0,25 (k_1 + k_2)$$

$$\begin{cases} u_1' = v \\ v = 2u - xv \end{cases}$$

$$u_1 = f(0,5, \begin{pmatrix} 1,75 \\ 2 \end{pmatrix}) = \begin{pmatrix} 2 \\ 2 \cdot 1,75 - 0,5 \cdot 2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2 \\ 2,5 \end{pmatrix}$$

$$u_2 = f(1, \begin{pmatrix} 1,75 \\ 2 \end{pmatrix} + 0,5 \begin{pmatrix} 2 \\ 2,5 \end{pmatrix}) = f(1, \begin{pmatrix} 2,75 \\ 3,25 \end{pmatrix}) = \begin{pmatrix} 3,25 \\ 5,5 - 1 \cdot 3,25 \end{pmatrix} \\ = \begin{pmatrix} 3,25 \\ 2,25 \end{pmatrix}$$

$$\Rightarrow y_2 = \begin{pmatrix} 1,75 \\ 2 \end{pmatrix} + 0,25 \left(\begin{pmatrix} 2 \\ 2,5 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 3,25 \\ 2,25 \end{pmatrix} \right) \\ = \begin{pmatrix} 1,75 \\ 2 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 1,3125 \\ 1,1875 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 3,0625 \\ 3,1875 \end{pmatrix} \curvearrowright$$

Så $y(1) \approx 3,0625$

6

h	0,1	0,05	0,025	0,0125
T(h)	78,3625	78,32689	78,31777	78,31576

h	10^{-3}	10^{-4}	10^{-5}	10^{-6}
t	0,655231	0,633309	0,276025	2,750903

Loggrannhetsordningen.

$$\frac{T(4h) - T(2h)}{T(2h) - T(h)} = 2^p = 3,99 \Rightarrow \underline{p=2}$$

Så ja, stämmer.

$$10) \frac{T(10h)}{T(h)} = 10^p \Rightarrow 2,28 \text{ och } 2,96 \Rightarrow \underline{p=1}$$

$$\frac{T(h)}{T(10h)} \text{ eller } n = \frac{1}{h} \Rightarrow \frac{T(10n)}{T(n)} = 10^p$$

Wheat stämmer.

a) ~~För små h är Simpson noggrannare~~

För högre ordningens metoder ger Simpson högre noggrannhet

⑦ $O(h^3)$ ty globalt trunceringsfel $O(h^{p+1})$
kvalit

ger globalt Rt

b) Pga stabilitetsegenskaperna hos en explicit metod kan det vara mycket lättare steglängder. En implicit funktion kan inget vara på steglängden.